

Forfatter: Jacobsen, Jørgen-Frantz

Titel: Udrag fra Nordiske Kroniker

Citation: Jacobsen, Jørgen-Frantz: "Nordiske Kroniker", i Jacobsen, Jørgen-Frantz: *Nordiske Kroniker*, 1943, s. 19. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-jacobjf_02-shoot-idm139956849112512/facsimile.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Nordiske Kroniker

Aviser og anden for det praktiske Liv nødvendig Lektüre spiller en saa uhyre Rolle, vilde det sandsynligvis være vanskeligt at bevare to Sprog ved Siden af hinanden. Enten maa Skriftsproget eller Talesproget blive det eneraadende. Det drejer sig om et Enten—Eller. Enten maa Færøsk erobre den Stilling, Dansk hele Tiden har besiddet, eller ogsaa vil Dansk fra kun at være Skriftsprog efterhaanden gennem en længere eller kortere Udvikling naa hen til ogsaa at blive Talesprog. Det er det første af disse Alternativer, der synes, — ja som sikkert vil blive til Virkelighed.

Hermed være nu ikke sagt, at *Dansk* ganske vil blive et ukendt Sprog paa Færøerne. Det er givet, at man paa disse Øer aldrig vil kunne nøjes med Færøsk, i alt Fald ikke i de første hundrede Aar. Det bliver nødvendigt, at *alle* Færinger — ikke blot af kulturelle, men ogsaa af økonomiske Grunde — foruden deres eget Sprog forstaa at læse og tale et andet Sprog, helst et skandinavisk. Forudsat at den politiske Forening med Danmark vil vedvare — hvad den sikkert vil — er det lige saa sandsynligt, som det er rimeligt, at Færingerne vedbliver med at lære Dansk.

Den nationale Bevægelses Maal har heller aldrig været at udrydde Dansk. Ganske vist vil man ikke have, at Dansk skal være Undervisningssprog i Folkeskolen, saadan som det nu er det, medens Modersmaalet kun er et Lærefag, men man vil paa den anden Side heller ikke udstøde det af Skolen. Man ønsker simpelt hen, at Færøsk skal være Undervisningssprog, Dansk Lærefag.

Alle disse Bestræbelser rummede, som allerede paavist, fra første Færd af ikke Gnist af Uvilje mod dansk Sprog endsige Danmark. Tværtimod. Ej heller har der i Begyndelsen været nogen større Uvilje imod dem fra dansk Side. Naar imidlertid Stillingen efterhaanden er blevet saa tilspidset, som den er, skyldes det den Omstændighed, at hele det nationale færøske Spørgsmaal paa en yderst kortsynet og uforstandig Maade er blevet gjort til Genstand for en Politik, hvis Latterlighed det engang vil blive Historiens ikke alt for morsomme Opgave at fremdrage.

Trods alt fortsætter Færøsk sin Fremgang. Det er sikkert kun et

Spørgsmaal om Tid, naar Sambandspartiet vil stemme for, at Modersmaalet bliver Skolernes Undervisningsprog. Sambandspartiet er allerede vejet paa andre Punkter og har givet Færøsk en vis Position indenfor Kirken og Retsplejen. Den Del af Administrationen, som sorterer direkte under Lagtinget, f. Eks. Telefonvæsnet, bruger færøsk Sprog. At Sambandspartiet saaledes Punkt for Punkt giver efter, ja bogstavelig talt realiserer sine Modstanderes Program, viser bedre end noget andet, med hvilken Kraft Færøsk vinder Terræn og hvor mange Ofre Partiet maa gøre for ikke at miste Kontakten med sine Vælgeres Stemning.

Som det af det foregaaende vil fremgaa, har Færøerne sprogligt set ikke paa noget Tidspunkt været absolut danske. Færingerne har *aldrig været dansktalende*, derimod nok *danskskrivende*, men *dette sidste gælder nutildogs kun delvis*. Noget helt andet er, at Færingerne nu som før kan forstaa og tale Dansk, noget, de nødvendigvis maa blive ved at kunne. Alt i alt er Færøerne saaledes — selv paa indeværende Tidspunkt — sproglig set mindre dansk end Norge, hvor det *dansk-norske* Sprog stadig tales af Befolkningens Flertal.

Kulturelt set har Øerne i en noget højere Grad været præget af Samhørigheden med Danmark. Det kan ikke nægtes, at dansk Aand og Tænkemaade, særlig i de sidste 70 Aar, har betydet meget og har virket befrugtende paa den nationale Bevægelse, og at alle — *særlig de nationale*, mindre derimod Sambandspartiet, hvis kulturelle Pretentioner i det hele taget ikke er meget iøjnefaldende — nærer stor Kærlighed til dansk Litteratur. Men samtidig har det specielt færøske, hele den store Tradition, Kvad- og Dansekulturen, altid spillet en saa stor Rolle, at man ingenlunde i kulturel Henseende kan betegne Færøerne som et Stykke Danmark.

Imidlertid. Spørgsmaalet om Færøernes Danskhed er ikke udtømmende undersøgt ved at man udelukkende betragter sproglige og kulturelle Forhold. Af fuldt saa stor Betydning er *Sindelaget*: føler Færingerne sig som danske?